

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС

РІК ЗАСНУВАННЯ

2002

ЛИПЕНЬ

Число 7 (175)

КИЇВ 2016

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

ЮВІЛЕЙ не для розслаблення

Рада Товариства "Чернігівське земляцтво" підвела підсумки роботи у січні-травні 2016 року. Йшлося про передплату газети "Отчий поріг", наповнення земляцького сайту, виконавчу дисципліну в районних відділеннях та об'єднаннях. З ґрунтовною доповіддю виступив очільник нашої громадської організації Віктор Ткаченко. Він, зокрема, сказав:

-Як завжди, складно, з потугами, але в результаті ювілейні збори пройшли непогано. Зала на 2386 місць була заповнена. Чернігівці представили столичним землякам і гостям провідні музеї області в мініатюрі, туристичні об'єкти та маршрути, витвори народних умільців. Здається, непоганим вийшов хроніко-документальний фільм "Нам – двадцять!".

А далі мали би піти для всіх нас робочі будні. Але, можливо, існували об'єктивні чи суб'єктивні фактори, які завадили деяким відділенням продовжити ефективні справи, які ми робимо впродовж 20 років.

Зокрема, недопрацювали з передплатою газети. До того ж, передплата офісом здійснювалася в основному на школи, бібліотеки, музеї, сільські ради області. То ж скільки членів земляцтва є передплатни-

ками? Чи потрібна нам газета взагалі? Ми багато разів говорили про те, що "Отчий поріг" – це рупор нашої роботи. А інформації від вас немає, крім Бобровицького, Борзнянського, Менського, Прилуцького,

Ріпкинського, Семенівського, Сосницького та ветеранського відділень.

З різною мірою активності працювали у першому півріччі наші відділення. Слід добрим словом згадати традиційні заходи, які проводять спільно з районною владою

Бобровицьке, Борзнянське, Ічнянське, Менське, Прилуцьке, Ріпкинське та Сосницьке відділення, ветеранське об'єднання та об'єднання ліквідаторів аварії на ЧАЕС. Не хотілося б докоряти керівни-

кам деяких відділень, які практично нічого не роблять.

За підсумками засідання Рада земляцтва вирішила активізувати роботу Товариства та його відділень.

Несподіваною була інформація заступника керівника Менського відділення Валентини Терещенко, яка звернулася до земляків з проханням надати можливу допомогу у лікуванні 2-х річного хлопчика

Паші Чобота з с. Макошин.

За цю справу відразу взялися відомі благодійники Микола Засульський та Микола Вошецький.

Тетяна ЛІТОШКО
Фото Ганни СКРИПКИ

Той, хто в біді кидає свій народ, стає його ворогом.

Ч. АЙТМАТОВ

У ЛЮДІНІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ:

ЛЕОНЕНКО Віталій Олександрович – 80-річчя. Народився 10 липня 1936 року в с. Мньов Чернігівського р-ну. Кандидат медичних наук, відмінник охорони здоров'я України.

ХОДЬКОВА Галина Григорівна – 80-річчя. Народилася 25 липня 1936 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Працювала головним спеціалістом Міністерства легкої промисловості України.

ШЕСТАК Володимир Микитович – 80-ліття. Народився 26 липня 1936 року в с. Матвіївка Сосницького р-ну. Працював головою житлово-будівельного кооперативу "Київміськбуд-5".

ФУХАМЕНКО Ганна Олександрівна – 75-річчя. Народилася 7 липня 1941 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Працювала кухарем.

СКОП Віктор Панасович – 75-річчя.

Народився 10 липня 1941 року в Чернігові. Працював заступником директора ВО та ВАТ "Пекс-Темп", директором МП "Заграва".

ТКАЧЕНКО Віктор Андрійович – 75-річчя. Народився 10 липня 1941 року в Ніжині.

БАЖЕНОВ Віктор Андрійович – 75-річчя. Народився 12 липня 1941 року в Городні. Доктор технічних наук, професор, перший проректор КНУБА. Академік Національної Академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій України в галузі науки і техніки, академік Академії технологічних наук України.

БАКЛАЖКО Віктор Миколайович – 75-річчя. Народився 18 липня 1941 року в с. Миколаївка Менського р-ну. Працював в управлінні справами Рахункової палати України. Заступник директора виробничо-комерційної фірми "Мавіс". Нагороджений грамотою Верховної Ради України.

ДОНЕЦЬ Василь Данилович – 75-річчя. Народився 27 липня 1941 року в с. Стара Басань Бобровицького р-ну. Був головою ради "Оберіг".

КАРПЕНКО Михайло Григорович – 70-річчя. Народився 6 липня 1946 року в с. Бондарі Козелецького р-ну. Працював будівельником на різних керівних посадах. Був у службовому відрядженні у Лівії, працював виконробом на будівництві. Деякий час працював у банківській системі на керівних посадах. Кандидат технічних наук, голова ГО "Спілка ветеранів-будівельників" м. Бровари.

ГРИГОР'ЄВА Любов Федорівна – 70-річчя. Народилася 15 липня 1946 року в Ічні. Працювала художником міської дитячої бібліотеки ім. Т.Г.Шевченка.

САВЧЕНКО Людмила Миколаївна – 65-річчя. Народилася 1 липня 1951 року в Бобровиці. Працювала головним спеціалістом управління Пенсійного фонду України у Шевченківському районі м. Києва.

ДЕРЕЗА Сергій Тихонович – 65-річчя. Народився 5 липня 1951 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Працює головним інженером спортивного клубу "Олімп".

КОНОПЛЯНИК Іван Васильович – 65-річчя. Народився 6 липня 1951 року в с. Нова Басань Бобровицького р-ну. Працював бухгалтером ТОВ видавництва "Ірина-Прес". Капітан запасу.

ВЕРНА Тамара Іванівна – 65-річчя. Народилася 8 липня 1951 року в с. Макіївка Носівського р-ну. Працювала начальником відділу збуту заводу "Генератор".

БОГУН Володимир Михайлович – 65-річчя. Народився 13 липня 1951 року в с. Покошичі Коропського р-ну. Заступник начальника центру культури МВС України.

ОЛЕШКО Леонід Якович – 65-річчя.

Народився 14 липня 1951 року в с. Кобижча Бобровицького р-ну. Працював директором ТОВ "Агросервіс-ДК".

КУПЧЕНКО Володимир Іванович – 65-річчя. Народився 15 липня 1951 року в с. Ленково Новгород-Сіверського р-ну. Працював начальником відділу виробництва мостобудівного управління "ВіадукТ".

ПОЧТОВИЙ Віталій Семенович – 65-річчя. Народився 19 липня 1951 року в с. Грем'яч Новгород-

Сіверського р-ну. Заслужений працівник соціальної сфери. Нагороджений Грамотою Кабінету Міністрів України та Подякою Президента.

БОГОМАЗ Володимир Миколайович – 65-річчя. Народився 23 липня 1951 року в с. Хоробичі Городнянського р-ну. Заступник директора фірми "АВІЗО-Хела".

ЖЕЛЕЗНЯКОВА Тамара Михайлівна – 65-річчя. Народилася 28 липня 1951 року в с. Коробки Ріпкинського р-ну.

ДЕМЧЕНКО Надія Костянтинівна – 60-річчя. Народилася 1 липня 1956 року у Борзні.

ЗІНИЧ Ольга Михайлівна – 60-річчя. Народилася 2 липня 1956 року в с. Крехаїв Козелецького р-ну.

ДРАЛО Олександр Петрович – 60-річчя. Народився 13 липня 1956 року в місті Бахмач.

ГУНЧЕНКО Людмила Валентинівна – 60-річчя. Народилася 21 липня 1956 року в місті Бахмач. Працює лікарем в Київському міському шкірно-венерологічному диспансері.

КОВАЛЬ Емілія Вікторівна – 60-річчя. Народилася 29 липня 1956 року в с. Перелюб Корюківського р-ну. Працює інженером-технологом ПАТ "Автотранспортник – 13066".

ТУРЧИН Валентина Данилівна – 55-річчя. Народилася 30 липня 1961 року в с. Білолічиця Прилуцького р-ну. Завідувач відділення, лікар-терапевт вищої категорії санаторію "Конча-Заспа" ДУС.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім доброго здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного добротворства в ім'я рідної землі.

Бути

Місця дитинства Олександра Андрійовича Серби повиті дрімучими лісами, в яких народилися сотні легенд. Там народжуються такі ж легендарні люди, з перших же кроків по землі приречені на суворі випробування: адже й нині цивілізація досить неохоче в росте в віддалені від магістральних шляхів закутки Сіверщини.

людиною

Зате коли хтось із допитливих юнаків чи дівчат рушає у великий світ, то досягає мети сам та ще й наступним поколінням вимощує місце під сонцем. Бо ніколи не забуває, навіщо прийшов на землю, з якого малого окраю проклав перші кроки. Для нього таким був непомічений на картах хутір Трудовий, притулений до села Тополівка тодішнього Холминського району.

Це там у часи фашистської окупації піднялися на боротьбу з загарбниками месники, серед яких був і педагог Олександр Балабай, що створив загін у рідному Перелюбі – в тому селі, що стало згодом дорогим і Сербі. Адже саме туди після закінчення початкової школи в Тополівці хлопчик чимчикував щодня десяти кілометрів непрохідними весями добувати знання далі. А навесні, коли непоказний з виду Слот розливався, то доводилося й по 15 верст долати, ще й з човною переправою, яку організовував дівчар колишній зв'язковий партизанського загону О. Балабая Ульян Сирій.

Нелегко було батькам відпускати в таку далеку дорогу улюбленця. Щоправда, в родині колишнього фронтовика, в мирний час бригадира рілничної бригади, та матері, рядової колгоспниці, улюбленими були всі шестеро дітей. У всіх них склалася власна доля і якщо брати за шкалу рівень суспільного досягнення, то успішним склався шлях у молодшого брата Івана: закінчив Київський енергетичний технікум, працював на Трипільській ГРЕС, будував Чорнобильську АЕС, а згодом у 1986 році і перекривав їй смертоносне дихання. А от Олександр Андрійович не дарма здолав тисячі верст за покликком серця, аби сягнути значних висот. І той низькоприбутковий колгосп, у якому він служив пастушком корів з семи років, теж був доброю школою гарту.

Тому він і нині, досягши поважного 80-річного віку, тепло згадає всіх, хто допомагав йому вирости справжньою людиною. Того ж вічно заклопотаного батька Андрія Івановича, що мав турбуватися про чималу купу дівчар, і маму Федору Іванівну, на якій лежало стільки роботи, що й вона могла б із ніг збити. А ще в ряду світлих постатей, як дороговказні знаки, стоять

незабутні вчителі – оті скромні сільські хранителі й сіва мудрість народної, що були й наставниками чужої дівчар, і батьками власних дітей, і добрими господарями в хаті та на городі. Та й всіляка громадська робота на селі без них не обходилася. Тому й були за приклад і перші навчителі тополівські Антоніна Свиридівна та Олександра Іванівна Приходьки, і перелюбські педагоги Сергій Іванович Нечваль, Іван Климович Білим, Михайло Євтихійович Юрченко, Юлія Андріївна Цвітковська,

Микола Захарович Зборщик. Колективна праця педагогів не була марною – звичайний хутірський хлопчина з такої глибини, в яку під час німецької окупації й карателі довго боялися вдиратися, рішуче подався до найпрестижнішого Київського державного університету ім. Т.Г.Шевченка й відразу вступив на авторитетний радіофізичний факультет. Це була подія не лише для хутора Трудового чи Тополівки – на всій Корюківщині довелось б пошукати подібного щасливчика.

Але сталося, як сталося. І почалися многотрудні студентські літа. Було не до жиру – бо яка могла бути домашня підсоба, коли батькам так тяжко давався кожен шматок хліба. Було вперте навчання, яке заповнювало кожен день. Навіть коли в 1956 році їх послали на казахстанську цілину освоювати незаймані землі, ті три місяці видалися небуденними, хоч там була важка робота в первісних умовах. Тож донині зберігає два значки комсомолу за ті труди.

Мабуть, було щось особливе в Олександрі Сербі, що вимітило його серед випускників року 1958-го. Бо відразу ж новоспечений радіофізик і електронік пішов працювати в Інститут фізики провідників. Невдовзі на базі одного з відділів був створений Інститут фізики напівпровідників ім. В.Є. Лохкарьова, до якого й перейшов Серба. Як виявилось, на весь трудовий шлях. Саме в тому колективі Олександр Андрійович пройшов шлях від рядового інженера до висококваліфікованого фізика-експериментатора. Там отримав цілий ряд важливих результатів, захистив у 1975 році кандидатську дисертацію, взяв активну участь у розробці і виготовленні льотного комплексу високоефективних сонячних батарей, призначених для експлуатації в якості первинного джерела енергії космічного апарату нового покоління. І нині, не дивлячись на похилий вік, він активно займається розробкою, виготовленням і дослідженням кремнієвих фотоприймачів та сонячних елементів. Що життя не було змарнованим, свідчать більше ніж 130 наукових праць, 12 авторських свідоцтв та 3 патенти на винаходи.

Вихований батьками в любові до людей, він і сам сповідує добрі родинні традиції. Разом із дружиною Раїсою Михайлівною, яку їй свого часу подарував Шевченків вуз, благословили у світ доньку Ірину та сина Євгена. І якщо донька тішить батьків грою на скрипці (а на тому інструменті грав ще давній сільський прадід), то син пішов стежкою батька. Та й онуки вийшли в славні люди – мають пристойну освіту.

Є чим тішитися ювілярові. І він не приховує свою радість від нових поколінь Сербів. А ще й сад посадив такий, що кожному завидки – сто дерев кроняться. А ще ж і про риболовлю не забуває, і по гриби в сезон не забуде сходити. А ще й у землярстві не пасе задніх, бо знає: не було б його на світі, якби не мала батьківщина з забутих Богом хуторцем Трудовим. Такий він, наш славний ювіляр!

Ілля БОРИСЕНКО,
заступник голови
Корюківського відділення

Від імені Прилуцької громади міський голова Ольга Попенко запросила Прилуцьке відділення Чернігівського земляцтва до участі в традиційному дійстві – Миколиному ярмарку.

ЯРМАРОК, ЯРМАРОК...

Офіційне відкриття свята розпочалося біля пам'ятника видатному земляку-сміхотворцю Миколі Яковченку. В цей знаменний день він був одягнутий у святкову вишиванку.

Делегація представників влади за участі мера міста Прилуки Ольги Попенко, голови Прилуцької райдержадміністрації Валентини Ковтун та гостей, в тому числі з Прилуцького відділення Чернігівського земляцтва, вшанувала пам'ять актора трояндами та вирушила по вул. Ю. Коптева та вул. Київській до головної ярмаркової сцени на Центральній площі міста. Там відбулося урочисте відкриття ярмарку. Хлібом-сіллям гостей привітали городяни.

Присутні згадали, як все починалося. Пречудова традиція весняного ярмаркування по-прилуцьки відродилася завдяки меценату, Почесному громадянину міста Юрію Коптеву. В 2008 році разом із відкриттям Театральної площі та пам'ятника нашому відомому земляку, видатному актору театру і кіно Миколі Яковченку спеціально до дня його народження 16 травня у Прилуках провели перший Миколин ярмарок. В минулому році цей ярмарок був присвячений 115-й річниці від дня народження Миколи Яковченка. Цього року ярмаркували вже у восьмий раз.

Відкрив ярмарок Черкаський державний заслужений український на-

родний хор. Урочисте дійство продовжилося концертною програмою "Ярмаркуємо – Миколу нашого шануємо".

В цей день центральна Паркова алея ім. Любові Забашти перетворилася на "Бульвар вареників". Уздовж цього бульвару заклади харчування дитячих садочків Прилук готували смачні вареники, які були з різними начинками і

Рекорд швидкісного поїдання вареників встановили одразу двоє учасників, з'ївши по сім з половиною смаколиків в три етапи, за три хвилини. Саме на цій алеї Микола Гордієнко, що цього разу очолював делегацію Чернігівського земляцтва, дав інтерв'ю присутнім на святі ЗМІ. Розповів, що в дні свят та скорботи земляцтво завжди

знаходить час для того, щоб відвідати малу батьківщину. Розповів про добрі справи земляків з Києва та майбутні плани Чернігівського земляцтва.

Свято тривало далі. На Центральній площі на майданчику біля пам'ятника Т.Г. Шевченку розпочався флешмоб "Україна – вишиванка". Молоді дівчата демонстрували національні костюми, що були надані краєзнавчим музеєм та звичайними містянами зі своїх родинних скринь. Раритети оживали на найкращих прилучанках зі щирими та яскравими посмішками. Це був конкурс справжньої краси та майстерності!

Колоритне дійство продовжувалось у "Містечку розваг" та на торгових майданчиках.

В цей день була сонячна тепла погода, здавалось, що сама природа сприяла успішності цього святкового дійства.

До Києва ми привезли добрі враження справжнього Миколиного свята!

Людмила ТИМОФІЄВА

кожний присутній зміг покуштувати смачну національну їжу. Мабуть, саме в цей час кожний присутній згадав епізод фільму-казки "Вечори на хуторі поблизу Диканьки", де знахар Пацюк, Микола Яковченко, сидів перед Вакулою і їв вареники, які самі летіли спочатку в діжку зі сметаною, а потім йому в рот. Цього разу місцеві та гості теж мали можливість випробувати себе на спритність у нелегкій справі з варениками.

На захист дітей

1 червня за підтримки ректора НМАПО імені П. Л. Шупика академіка НАМН України, професора Юрія Васильовича Вороненка відбувся черговий візит земляків з академії до обласного будинку дитини "Надія", який знаходиться в Прилуках.

Співробітниками усіх підрозділів, інститутів, факультетів та членів студентського самоврядування були зібрані подарунки та речі, необхідні для забезпечення комфортних умов життя вихованців дитячого будинку.

До привітання академії приєдналася народний депутат України Ірина Сисоєнко та Генеральний директор дирекції з обслуговування іноземних представництв в Києві голова Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва в м. Києві Павло Кривонос, які передали подарунки та забезпечили поїздки

до дитячого будинку.

З подарунками до дітей завітали директор Інституту сімейної медицини, член правління Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва в м. Києві, професор, президент Міжнародної асоціації "Здоров'я суспільства" заслужений лікар України Олег Шекера, завідувач кафедри педіатрії № 2, професор, заслужений лікар України В'ячеслав Бережний, завідувач сектору лікувальної роботи та взаємодії з клінічними базами лікар-дерматовенеролог, кандидат медичних наук, доцент кафедри дерматовенерології Ельвіна Мурзіна, завідувач науково-організаційного відділу Анатолій Жестер'єв, доцент кафедри дитячих і підліткових захворювань Оксана Солдатова, а також представник студентського самоврядування аспірант кафедри неонатології Оксана Сіренко і фотограф Марія Синяченко.

У відповідь на привітання та подарунки дітки та їх вихователі підготували чудову виставу. Захоплива гра маленьких акторів (серед яких були і дві дитини з особливими потребами) зворушила серця всіх гостей.

Професор О. Шекера привітав дітей та співробітників будинку дитини "Надія" зі святом і вручив головному лікарю Надії Юценко Кубок Академії та Міжнародної асоціації "Здоров'я суспільства" і Подяку від Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва. До вітань приєднався професор В. Бережний, який висловив повагу всім співробітникам дитячого будинку за невтомну працю, піклування про вихованців і побажав, щоб кожна дитина мала свою сім'ю і була оточена батьківським теплом і любов'ю.

Олег ШЕКЕРА

ВІДРОДЖЕНЕ

МИСТЕЦТВО

У цьому заході взяли активну участь земляки з Варвинщини – молоде подружжя Матухно: дружина Інна, чоловік Олександр і їхня маленька донечка Софійка. Вони представили свої унікальні вироби з бісеру. Техніка виконання робіт – бездоганна. Сьогодні здавалось померле мистецтво виготовлення бісерних виробів знову стало

Нещодавно в Міжнародному виставковому центрі відбулася виставка-ярмарок декоративно-прикладного мистецтва "Руками золотими".

популярним. Завітали на цю мистецьку подію представники Варвинського відділення земляцтва – керівник Воло-

димир Зуб з дружиною Ольгою, активісти Віктор Кононенко, Ганна Калайда, Олександра Нітченко, гостя з Прилуцького осередку Марія Саричева, аби підтримати земляків у столичному павільйоні та вшанувати їх творчість. Нас вразила багатогранність витворів. Милували око гардени, етно-кольє, комірці з кришталю, комплектні набори – сережки, браслети, намисто, красиві й неповторні дитячі орхідеї, янгелочки. Робота з бісером досить кропітка, але від неї залежить результат готового виробу. Оволодіти цим видом мистецтва може лише наполеглива, цілеспрямована людина, якою є наша героїня Інна Матухно, що досягла високої майстерності в бісероплетінні. Любів до вишивання прищепила бабусю, це і стало поштовхом до опанування багатьох технік, щоб оволодіти цим видом мистецтва. Чоловік Олександр також не боїться експериментувати і допомагає дружині. Члени нашого колективу отримали насолоду від розмаїття та досконалості виробів.

Ганна КАЛАЙДА

Відеонариси про сільські храми

Чернігівський районний осередок Національної спілки краєзнавців України на основі раніше створених відеоматеріалів про Чернігівський район "Пізнай свій рідний край" (на сьогодні складається з 10 частин) розробив нову відеозбірку – "Православні храми в селах району".

Всім, хто цікавиться історією рідного краю, гостям нашого Чернігівського району буде цікаво дізнатися про православний маршрут селами, які розташовані на стародавньому Любецькому шляху, про історію окремих сільських храмів. Подаються відеосюжети про відомих земляків – преподобного князя Миколу Святошу та першого укладача Святого Письма українською мовою Пилипа Морачевського, про те, як у перші роки Незалежності України в районі відроджувались сільські церкви.

Маємо новий туристичний продукт, адже багато шанувальників минувшини рідного краю цікавляться історією сільських храмів, про що свідчать чисельні свідчення гостей району, які розміщуються в Інтернеті.

Перші відеозбірки передано освітянському туристично-краєзнавчому центру, працівникам районної бібліотечної системи та о.Тимону, настоятелю Георгіївської церкви в Седневі.

ЗНАЙ НАШИХ!

На базі Центральної бібліотеки імені М.М. Коцюбинського Чернігівської міської ЦБС відбувся обласний літературний конкурс "Краща книга року – 2015". Цей престижний конкурс на Чернігівщині проводиться щорічно. Як повідомила голова журі, директор міської ЦБС Н.І. Власенко, лауреатами стали 18 книг 24 авторів, з них 8 авторів брали участь в конкурсі вперше.

Вперше Чернігівський район був представлений в чотирьох виданнях: "Нарис церковної історії села Роїще" (Олександр Ляшев), "Літопис долі та днів минулих. Книга друга" (уп. Г.Адрюг-Дараган, А.Курданов), "Звід пам'яток історії та культури України. Чернігівська область. Чернігівський район" (уп. Е.Ілляшенко, О.Коваленко), "Борись в ім'я честі" (колектив Чернігівської районної ЦБС).

Андрій КУРДАНОВ,
голова краєзнавчого осередку,
член Чернігівського земляцтва

НАША ПІДТРИМКА

Сталось лихо – Катерина захворіла, нікого не хотіла зустрічати. Наше спілкування стало можливим тільки по телефону. Розмови про хворобу не вели. Шукали слова, що заспокоюють, вселяють надію і віру в краще майбутнє. Записували на папері та передавали їй молитви, які сприятимуть одужанню. Постійно згадували про поїздки на рідну Прилуччину, де вона брала участь в концертах, співала, читала вірші, зустрічалась з молоддю. І хвороба потихеньку почала відступати. Цього року вона стала більше спілкуватися та звертатися до друзів і земляків.

Катерина виросла на Прилуччині неподалік мальовничої річки Удай, всією душею закохалася в природу Чернігівщини, яка спонукала її до творчості, до пісні...

*Прилучський край, казковий рай.
Там річка Удай виграє,
А пам'ять спогади снує,
Дитинство згадую моє.*

*Єднаймось, друзі, на віки,
Гуртуймось, славні земляки,
Щоб добрі справи назавжди
Нащадки наші зберегли.*

*Зібрались знову земляки,
Достойні доньки і сини.
Для добрих справ знайдеться час,
Наш край об'єднує всіх нас.*

*Хоч доля в кожного своя,
Якого роду, – пам'ятай.
Лунає пісня чарівна –
Про отчий дім не забувай.*

Ще нікому не вдалось повернути час. Пік популярності відомої української співачки Катерини Василенко припав на 90-ті роки минулого сторіччя. Вона виступала сольоно та з фольклорним ансамблем "Горлиця". За її участі в середині 90-х було знято музичний фільм "Співає Катерина Василенко". Вона працювала в Київському театрі оперети, театрі музичної комедії, Укрконцерті, Асоціації діячів естрадного мистецтва України. Заслужена артистка України. Член Всеукраїнської спілки. Лауреат Всеукраїнських фестивалів і конкурсів. Має три аудіоальбоми: "Хусточка-хустинка", "Шлюбна ніч", "До ясеня красеня", а також компакт-диск. В 2000 році вийшла з друку книжечка гуморесок "Народне кодування", в 2002 році дитяча книжка "Чарівна ложка", в 2003 році книжечка "Казки Катерини Василенко", в 2004 році вийшов з друку збірник пісень "До ясеня красеня", в 2005 – збірка пісень, віршів та прози "З чистої криниці...". Катерина Василенко творча та багатогранна особистість. Люди люблять її пісні та поетичні твори, які несуть і радість, і світлий смуток, пробуджують людську пам'ять до найдорожчого в житті: рідного краю, батьківської любові. Нині Катерина Василенко на пенсії, але знову взялась за перо, планує видавати свої твори. Ми з нею постійно спілкуємось. Останнього разу передали їй земляцькі видання та видання міжнародного-дипломатичного напрямку, вручили пам'ятний значок Чернігівського земляцтва, створений до 20-річчя існування, побажали творчих успіхів. Наша духовна єдність та доброта підтримує один одного. Саме це ми дуже цінуємо в Чернігівському земляцтві.

Людмила ТИМОФІЄВА

Батуринська шевченкіана стала вагомою сторінкою української культури. Батурин пишається тим, що тут неодноразово перебував великий світоч українського духу Тарас Шевченко, що через Батуринські терени пролягла остання Тарасова дорога. Довгий час у місті не було пам'ятника Кобзарю, тому в час відзначення 200-річчя від його дня народження батуринська громада з ініціативи Сергія Тинкалюка, Леоніда Душі та Наталії Ребрової вирішила об'єднати зусилля навколо благородної мети. До співпраці був запрошений відомий український скульптор Сергій Олешко.

Два роки тривали збір благодійних коштів і виготовлення бюста. І ось 26 травня пам'ятник було відкрито! Ця подія гармонійно поєдналася з урочистим відкриттям Всеукраїнської акції "З Батурином у душі – з Україною в серці", яка проходила в Батурині 25–27 травня.

З цієї нагоди відбулися урочисті збори за участі голови Чернігівської облдержадміністрації Валерія Куліча, Героя України – учасника АТО Євгена Межевікіна, заступника міністра молоді та спорту України Олександра Яреми, народного депутата Валерія Давиденка, представників Бахмацької районної влади, учасників акції і, звичайно, батуринської громади.

Відкрили постамент Батуринський міський голова Леонід Душа та Герой України Євген Межевікін. Освячення монументального образу Кобзаря здійснив настоятель Батуринської Свято-Покровської церкви о. Роман із священиками о. Петром і о. Володимиром.

Децищу коштів на його зведення збирали самі батуринці у скриньки для пожертв, але найбільші суми надали спонсори: Валерій Давиденко, Петро Устенко, Василь Булах, Сергій Бут, община церкви Покрови Пресвятої Богородиці, колектив Національного заповідника "Гетьманська столиця", козаки Батурина на чолі з Олегом Бузуном, община Воскресенської церкви.

Загальна сума коштів склала близько 145 тисяч гривень. Художник – реставратор заповідника "Гетьманська столиця" Віктор Авула взяв активну участь у виготовленні постаменту пам'ятника.

Звертаючись до загалу, голова Чернігівської облдержадміністрації Валерій Куліч відзначив, що цей монумент має особливе значення, бо створений за ініціативи та стараннями самої громади, а не органів влади.

Ще раз нагадали нам про "братерську любов" північного сусіда викарбувані на постаменті пам'ятника слова з містерії Тараса Шевченка "Великий лях": "...як Батурин славний Москва вночі запалила, Чечеля убила, і малого, і старого в Сейму потопила".

Всеукраїнська національно-патріотична акція "З Батурином у душі – з Україною в серці" тривала до 27-го травня. Протягом цих днів активна молодь мешкала в наметовому містечку на березі Сейму, змагалась у вправності, здобувала навички орієнтування на місцевості, виховання в екстремальних ситуаціях, навчалась тактичної медицини. Учасники акції – молодь практично з усієї України – ознайомилися з історичними пам'ятками Батурина.

НІКЗ "Гетьманська столиця"

Пошанування ЮВІЛЯРА

З нагоди ювілею доктора філологічних наук, академіка, славного земляка, уродженця Чернігівщини Петра Кононенка у Спільці письменників України відбулися урочистості та презентація нової книги "Українці у світовій цивілізації. Степан Бандера".

Серед широкого загалу іменитих науковців-україністів, письменників і поетів, народних депутатів, видавців і літературних критиків з різних куточків України вітати ювіляра прийшли й земляки: герої України Юрій Мушкетик та Левко Лук'яненко, лауреати національних і міжнародних премій Леонід Горlach, Валерій Демченко, Гриць Гайовий, земляки Іван Марченко, Петро Даневич, Ганна Скрипка та багато інших.

Від нашої громади привітали Петра Петровича та вручили земляцькі відзнаки Леонід Горlach, виконавчий директор Чернігівського земляцтва Тетяна Літошко, спонсор книги і святкового заходу знаний юрист Андрій Пінчук.

Море квітів, потік щирих і добрих побажань багато разів впродовж урочистого вечора викликали сльозу не лише у ювіляра.

Пошанування ювіляра завершилося в його рідному селі Марківці, куди виїздили разом із ним Тетяна Літошко, Василь Заболотний та Андрій Пінчук. Як завжди, цікаву патріотичну програму запланувала і провела голова сільської ради Тетяна Сугоняко.

Пишаємося тим, що в історії України і нашого Чернігівського земляцтва є і залишається мудре Слово, Українознавство і Любов ПЕТРА ПЕТРОВИЧА КОНОНЕНКА!

Ганна СКРИПКА
Фото автора

Провели на славу

У Москалях Чернігівського р-ну вперше пройшов День села, присвячений 355-й річниці першої писемної згадки про нього. Була чудова атмосфера та вдячні глядачі, адже це дійство організаторами задумувалося як зустріч односельців.

Учасники згадали про історію села, вшанували місцевих ювілярів, учасників АТО, відкрили пам'ятний знак на честь першої писемної згадки про Москалі – автор місцевий самодіяльний скульптор Михайло Пустовіт. Також встановлено пам'ятний хрест на могилі останнього власника маєтку в селі поміщика Олександра Малявки.

Глядачі оглянули виставку старожитностей та робіт родини Дахнів, лозову виставку Віталія Сергієнка, вишивки Любові Протченко, мальовані картини Владислави Пустовіт, волочані постолі Надії Руденко.

На саме свято спонсорської допомоги ні у кого не просили, односельці самі знесли все необхідне для відпочинку. Наварили 50-літровий казан юшки з різноманітної дніпровської риби, два відра козацького кулішу, два відра плову, смажили рибу та шашлики, робили картоплю-фрі, вареники, картопляники, пироги з маком, ставили на стіл у скляних суліях узвар

та ячмінний квас. Все було безкоштовно.

Односельці на свято поприходили у вишиванках – багато було молоді. Відбувся концерт, у якому брали участь учасники самодіяльності трьох сіл Шибиринівської громади. Окрасою свята були гості з Києва: гурт "Занедбанці" та "Гуляй город" – дві скрипки та бубон звеселяли людей українськими піснями та таночками. Юні таланти виконали музичні твори на трубі, на флейті, співали та декламували. А гостя із Сумщини, уродженка нашого села Алла Клоновець схвилювала присутніх емоційним словом та прочитала власний вірш про своє рідне село. У святі взяв участь заступник голови райдержадміністрації Андрій Курданов.

Керівник місцевого сільгоспприймства Олександр Кириндась вручив подарунки найстарішому мешканцю села, учаснику бойових дій Другої світової війни Дмитру Навозенку та наймолодшому мешканцю Ярославу Пустовіту. А від фонду "Поліський оберіг" Максим Микитась вручив Юрію Дахну бензокосарку.

Михайло ФЕДЕЛЕШ

Свято у Великій Дочі

Єв Борзнянському районі село Велика Доч, звичайне собі село, де мешкають звичайні працюючі люди. Та живе в цьому селі одна незвичайна людина. Це Вадим Іванюк, він же Левко Бідний, автор 5-ти поетичних збірок, людина неймовірно сильною волею та незламного духу. Людина талановита, працююча, прекрасний сім'янин, хороший друг і товариш.

В сільському клубі відбулося свято "Поезія єднає серця. Крик і спів поетичної душі Левка Бідного". Ідея його проведення належить співочому ансамблю "Полісяночка" села Носелівка. Він знааний не тільки в своєму районі, а й в усій Україні. Ці красиві, завзяті до пісні жінки поклали на музику багато віршів земляка і прекрасно виконують їх.

Ідею ансамблю допомог-

ли втілити в життя Чернігівське земляцтво в Києві та клуб любителів книги "ЛітЕра" Борзнянського району, почесним членом якого є поет Левко Бідний. Автором сценарію та ведучою свята

стала поетеса Ольга Анцибор. Винуватця свята привітала учасниця ансамблю Людмила Курінська.

Чудово співала "Полісяночка". З музичними вітаннями виступили також Олександр Кашперко, Ілля Копитов та Микола Радя. Співав авторські пісні і сам поет, зачарувавши присутніх своїм неповторним голосом.

З вітальними промовами виступили поважні гості: депутат обласної Ради Анатолій Хавило, член Спільноти письменників України Володимир Сенцовський, поетеса Ніна Василенко. Голова Борзнянського відділення земляцтва в м. Києві Володимир Леміш вручив цінний подарунок поету, а також Похвальну грамоту від Чернігівського земляцтва ансамблю "Полісяночка".

Ольга ЛЮБИСТОК

Фестиваль у Пісках

Незмінний його девіз – "Моє село – моя столиця, моя провінція свята"

В с. Піски Бахмацького району проходив III Всеукраїнський фестиваль "Відродження села, його духовності і культури". Ініціатор, засновник та голова оргкомітету фестивалю – голова ПСП "Пісківське", депутат обласної ради Валерій Колоша. Валерій Петрович любить село, працює там на благо України та добре розуміє важливість духовності і культури. Без них неможливо побудувати процвітаючу державу з європейськими цінностями.

Програма була дуже цікава, різноманітна, насичена. Одним словом – захоплююча. За два роки фестиваль вже набув популярності. Тож в невелике село Піски з'їхалося дуже багато творчих професійних і самодіяльних колективів та гостей.

У рамках заходу виступали духовий оркестр ДСУ з надзвичайних ситуацій України, академічний ансамбль пісні і танцю Чернігівської філармонії "Сіверські клейноди", група "BIG BOSS" (жанр поп-денс), гурт "Смоляни". В конкурсі фольклорних

колективів взяла участь чотирнадцять колективів із різних куточків Чернігівської області. В складі журі були відома співачка і телеведуча, народна артистка України Оксана Пекун та поет-пісняр, заслужений діяч мистецтв України Степан Галябарда. Велике захоплення у глядачів викликало кінотрюкове шоу під керівництвом Євгена Крутова. Були в програмі також виступи танцюристів, спортсменів клубу хортингу "Клейнод" (м. Семенівка), майстер-класи, показ народних обрядів, парад вишиванок, виставки народних умільців, розваги для дітей. Козаки приготували смачний куліш.

Борзнянський район представляв ансамбль "Полісяночка" Носелівського будинку культури. На стадії підготовки до фестивалю та під час переможного вис-

тупу його підтримував голова Борзнянського відділення Чернігівського земляцтва в Києві Володимир Леміш.

В черговий раз фестиваль у Пісках об'єднав патріотів України, для котрих не байдуже її майбутнє та доля українського села. Показав багатство українського мистецтва, творцем якого був і є наш талановитий народ.

Людмила ХВОЯ,
м. Бобровиця

З 1 березня по 30 червня 2016 року активістами Центру досліджень європейської єдності за підтримки Фонду Богдана Гаврилишина, Фондації польсько-української співпраці ПАУСІ було реалізовано проект "Активна молодь – успішна громада".

У рамках цього проекту в шістьох сільських школах Ніжинського та Ічнянського районів були проведені тематичні лекції.

Мета проекту – активізація громадянської позиції сільської молоді, залучення її до розвитку своїх громад та потенціалу сільської місцевості.

Голова Центру досліджень європейської єдності Лоліта Демченкова зазначила: "Проект "Активна молодь – успішна громада" покликаний не лише для формування активної громадянської позиції у сільській молоді й надання їй додаткових можливостей для особистого та

професійного розвитку. Він також має на меті зміцнити сімейний інститут та об'єднати громади через залучення дорослого населення села до ініціатив молоді, які будуть реалізовуватись в рамках проекту. Адже яке відношення до родини, таке і до Батьківщини".

Проект реалізовується у селах Талаївка та Безуглівка Ніжинського району, а також Дорогинка та Бакаївка Ічнянського району для учнів 6–11 класів шкіл.

На першому етапі проекту для школярів було проведено три лекції про активне громадянство, лідерство та соціальні проекти, а також проведено практичні заняття для закріплення поданої теорії. За рейтингом активності на лекціях з кожної школи відібрано до восьми найбільш активних та небайдужих до майбутнього свого села учнів, які влітку візьмуть участь у другому етапі проекту – дводенному тренінгу.

Активна молодь – успішна громада

На ньому учасники отримають знання з питань прав людини, самоврядування, бюджету участі, політичної освіти, а також можливостей для розвитку їхніх сіл. Розкриття кожної теми буде представлено не лише теоретичними знаннями, але й практичними завданнями і конкурсами, що сприятиме як розумінню отриманої інформації, так і налагодженню комунікаційних навичок учасників.

Також у рамках тренінгу буде проведено презентацію проектних пропозицій учасників, які вирішують конкретну соціальну проблему села. Кожен автор пропозиції отримає консультативну підтримку експертів, а переможець – грошову винагороду для реалізації своєї пропозиції у рідному селі.

Учням було запропоновано ряд ігор, тестів та конкурсів, які допоможуть з легкістю засвоїти матеріал та відчути себе важливою складовою суспільства. Крім того, ці методики допоможуть визначити найбільш активних та відкритих до нового учнів. Такі учні у винагороду отримають можливість взяти участь у 2-денному тренінгу "Активні громадяни" Британської Ради.

Ольга ЖАДЬКО

Він народився 27 вересня 1935 року в с. Гармашина Лосинівського (тепер Ніжинського) району в селянській родині, де було восьмеро дітей, троє з яких померли від голоду у 1933 році.

Коли Володя навчався у шостому класі Лосинівської середньої школи, написав першого вірша і відтоді поєднав своє життя з поетичною творчістю.

Спочатку він працював коректором у редакції Лосинівської районної газети "Жовтнева зоря", а згодом обіймав посаду літературного працівника районних газет "Радянське Полісся" на Новгород-Сіверщині та "Красное знамя" на Семенівщині і заочно навчався на факультеті журналістики Київського університету ім. Т.Г. Шевченка.

У 1966 році Володимира Полікарповича призначили завідувачим відділу сільськогосподарства Ічнянської районної газети "Трудова слава", де він працював по 1992 рік, коли за станом здоров'я вийшов на пенсію.

Світогляд поета формувалася у голодні та холодні роки повоєнного дитинства. У його віршах відтворені правдиві картини нашого життя. Реалістичні рядки поезій викликають хвилюючі, а інколи драматичні емоції у читача.

Він талановитий журналіст і неординарний поет, але винятково скромна людина, саме через надзвичайну делікатність у молоді роки не зумів видати жодної збірки своїх віршів. Та нарешті знайшлися добрі люди, і у 2011 році зібрали кошти на першу книжку віршів "На крилах віри".

У збірці чимало поезій, пов'язаних з трагічним сьогоденням і позначених філософським забарвленням.

*На крилах віри від омани пріч,
Від суєти і розбрату без міри.
І відступає велетенська ніч,
А Божий день гряде на крилах віри.*

Не балакучий у житті, він уміє кількома влучними рядками, мов художнім пензлем, відтворити хвилюючу і яскраву словесну фабулу вірша.

*Не легко нам у світі цьому йти,
Не збитися на манівці, не впасти,
А спекатись спокуси та напасти
І хрест свій, слово істини нести.*

Вибір теми вірша – справа не проста, найчастіше сюжет підказує якийсь випа-

док або емоційні переживання автора. Прикладом може бути випадок, коли молодий ічнянський поет-початківець хизувався своїми віршами. І В. Гольць у зверненні до молодого літератора тактовно підказує бережно ставитися до слова "поет".

*Поезія – духу найвищого злет
І неба святе озаріння.
Не думай же, хлопче, що ти вже поет,
Якщо ти не Боже творіння.*

У збірці чимало віршів, у яких відтворено казкову красу рідного Полісся, поет із великою любов'ю та насолодою зображує картини отчого краю.

*Танцює місяць над горою твіст,
Аж задивилася сова очата.
Урвали спів на мить якусь дівчата
І трохи роззубився баяніст.*

Не оминуло перо поета і теми кохання. З особливим ліризмом та щирими почут-

тями люблячого чоловіка він присвячує поезії своїй дружині Валентині Петрівні, матері трьох дітей, чотирьох онуків та правнука. До речі, подружжя Гольців із 2005 року бере активну участь у роботі районного об'єднання літераторів "Криниця".

Помітно виділяється "Повість про тещу". Автор із великим душевним теплом і широкою любов'ю зображує словесний портрет своєї тещі, жінки-трудівниці, яка у рідному селі ще із юних літ працювала на тваринницькій фермі і свою доньку виростила у повазі до праці, а згодом допомогла ростити і виховувати онуків. За допомогою цікавого сюжету, художніх образів та порівнянь автор уміло і зворушливо розкриває красу жіночої української душі, а в кінці твору із вдячністю говорить:

*Спасибі небу, що дала мені
Чудову тещу, золоту людину,
Що і в негоду, і в пожежу днину
Ділила з нами свята й будні дні.*

І в цій збірці в багатьох поезіях В. Гольця відчувуються ритми сучасного життя та переживання за долю Вітчизни. Він образно переконливо відтворює драматизм будівництва нової незалежної України.

*Доки нам борги облікувать,
Вірячи у вигадки лукаві?
Чи не час дорогу торувать
До нової, істинної слави?*

Колектив творчого об'єднання "Криниця" радіє, що у 2016 році за збірки віршів "На крилах віри" та "За землею – горою" Володимир Полікарпович Гольць удостоєний літературно-мистецької премії у номінації поезії ім. Василя Чумака. Віриться, що наш криничанин і надалі буде радувати читачів новими правдивими, щирими, мудрими, ліричними поезіями.

Станіслав МАРИНЧИК,
голова Ічнянського районного об'єднання літераторів "Криниця"

Творча палітра Володимира Гольця

Перед тим, як розказати про творчість поета і журналіста Володимира Гольця, доцільно згадати про його життєвий шлях.

*Якщо не від Бога, то ти лжепророк,
Твій шлях до сердець не проляже.
Змирися, покайся, допоки є строк,
І Бог тобі стежку покаже.*

У творах В. Гольця немає ні кволих, ні галасливих віршів, зате є щоденні трудові будні, якими живе наш народ. Адже основою людського життя є не щоденні свята, а нелегкі трудові тижні.

Ліричним настроєм та логічним центром думок із філософськими відтінками позначена і друга збірка віршів Гольця "За землею – горою", яка у кінці 2015 року побачила світ.

Видання профінансував голова правління ПАТ "Ічнянський завод сухого молока та масла", депутат Чернігівської обласної ради від Аграрної партії України Віктор Кияновський.

ПАМ'ЯТІ

Жителі Нової Басані Бобровицького району пишаються своїми прославленими земляками. Нещодавно новобасанці вшанували пам'ять Михайла Зубця – Героя України, видатного організатора української аграрної науки, президента НААН, віце-прем'єр-міністра України, академіка НААН, народного депутата України IV, V та VI скликань, заслуженого діяча науки і техніки України, двічі лауреата Державної премії України. Не кожне село може похвалитися земляками з такою біографією.

Михайла Зубця

Урочистості, присвячені пам'яті великого патріота України, розпочалися з виконання Державного Гімну. Про життєвий шлях знаменитого новобасанця розповіла заступник директора з виховної роботи Новобасанської ЗОШ І–ІІІ ст. Любов Гармата.

В програмі заходу, який проходив на центральному стадіоні, відбувся концерт учасників художньої самодіяльності та спортивні турніри з міні-футболу серед команд дівчат та хлопців. Тож того дня всі дороги в Новій Басані вели до стадіону.

До уваги глядачів був концерт, в якому, крім господарів, взяли участь і гості села. Місто Бобровицю представляли зразковий хореографічний колектив "Спалах" Бобровицької школи мистецтв, вокалістка Олена Москаленко. Завітали до Нової Басані і учасники художньої самодіяльності із села Середівка Згурівського району Київської області – вокальний жіночий ансамбль "Берегиня", дитячий танцювальний колектив "Фреш" та Поліна Мінченко з гурмесскою.

Порадували глядачів і новобасанські аматори сцени. Свої пісні дарували зовсім юна Олександра Романенко і студентка Юлія Нестеренко, яка вже може похвалитися перемогами на конкурсах. Популярні українські народні пісні зву-

чали у виконанні досвідчених виконавців – ансамблю "Передзвін" та художнього колективу "Колорит". Вміють у Новій Басані не тільки співати, але й гарно танцювати. Довели це учасники танцювальних колективів "Преміум" та "Радість".

Серед глядачів, які аплодисментами підтримували аматорів сцени, можна було помітити і уродженців із Нової Басані, які нині проживають в інших містах і селах України. В їх числі і Тетяна Літошко – перший заступник голови, виконавчий директор Товариства "Чернігівське земляцтво" в Києві. Вже сорок вісім років пройшло з того часу, як вона переїхала до столиці. Та не забуває дороги до рідного серця села. Під час урочистостей і свят, які проходять в Новій Басані, вона дуже часто поруч із земляками.

Паралельно з концертною програмою проходили спортивні турніри по міні-футболу, в яких взяли участь три команди хлопців та сім команд дівчат.

Перемогу в чоловічому турнірі виборола команда Старобасанської школи-інтернату І–ІІ ст., яка у фіналі виграла матч у хлопців із села Піски з рахунком 3:0.

Заслужену перемогу серед дівчат святкувала Новобасанська "Хуторянка", "срібло" у команди "Месники", "бронзу" здобула "Біличанка".

Цього дня для бажаючих перевірити свою удачу діяла безпрограшна лотерея. Вигра-

ші були найрізноманітніші: мука, кукурудза, ячмінь, кава, електрочайники і т.д. Знайшли своїх щасливчиків і супер-призи – поросята (від ФГ "Вікторія"). Жваво йшла виїзна торгівля. А трохи далі на вогнищі в казані варився козацький куліш. Приготували і пригощали смачною стравою наказний отаман та начальник штабу Бобровицької козацької Січі Олександр Ковшун та Сергій Ровний. Крім того, для учасників спортивного турніру куліш зварили кухарі із ТОВ "Наташа-Агро" та ДНЗ "Зернятко" Любов Кушніренко та Юлія Бандура.

Кожному заходу, який відбувається в селі, передує велика організаційна робота. Багато клопотів та хвилювань чекає на організаторів і в день проведення. Як і завжди, активно та результативно попрацював організаційний комітет на чолі з сільським головою Володимиром Левченком.

День вшанування пам'яті прославленого земляка ще раз об'єднав Новобасанську громаду. Жителів великого села. Перспективного села, бо ж багате воно родючими землями, роботящими та талановитими людьми. Задля процвітання неньки України працював все своє трудове життя і його уродженець Михайло Зубець.

Людмила ХВОЯ,
м. Бобровиця

Українці в центральній Азії

(Продовження)

ХАЛЕПА В МАНГИШЛАКУ. НОЧІВЛЯ В МЕЧЕТІ. ВРАНІШНІЙ НАМАЗ

Після цієї пригоди знову згадав одного викладача на нашому факультеті журналістики, який любив повторювати майбутнім акулам пера: "Будь уважним слухачем, то будеш і добрим оповідачем".

У мене все вийшло навпаки...

Коли в місті Актау я купував квиток до міста Учкудук, то жінка-касир двічі попередила: "Час відправлення вашого поїзда вказано в квитку за часом Астани. А це на годину раніше, ніж тут в Актау. Запам'ятайте – і не спізнитесь".

Я інформацію почув, але не запам'ятав, бо розмовляв з якимось чоловіком... І спізнився на свій поїзд, який вже відправився зі станції Мангішлак. Покаранням за мою неувважність була велика сума грошей за новий квиток на завтрашній поїзд і рівно доба зупиненого для мене часу...

Щоб хоч якось компенсувати ці втрати, здав рюкзак у камеру схову і пішов мандрувати з фотоапаратом по Мангіштау – це маленьке містечко неподалік залізничної станції Мангішлак. Як виявилось, тут не живе жодна українська сім'я, бо дуже кам'яниста й пустельна земля...

Подивився, як прикрашають новорічну ялинку на центральній площі цього містечка, пофотографував школярів, які випурхнули зі своїх класів на вулицю, походив по магазинах... Нарешті зайшов через відчинені ворота на територію, де діє стара мечеть, а поруч будується нова.

Згодом до мене підійшов молодий імам цієї мечеті Руслан Баймуканов і, розпитавши мене, звідки я і чому опинився в Мангіштау, запропонував: "Залишайтеся ночувати в нас. Будете гостем з України. Постіль, вечерю і сніданок ми забезпечимо вам безкоштовно. А завтра проведемо на поїзд на годину раніше – за часом Астани... Не спізнитесь..."

Я погодився... Увечері імам мечеті Руслан Баймуканов, викладачі релігієзнавства Калмурза Абишев, Бауржан Курбанов і я разом з ними довго чаювали та розмовляли про людей, які живуть на цій пустельній землі, яка бідна своєю родючістю, зате дуже багата підземним скарбом – нафтою. Саме видобуванням її і займаються тутешні жителі. Говорили ми і про

різні релігії, про трагічні події в Україні та війну на її східній території.

Мені було дуже цікаво слухати нових співрозмовників, бо їхній світогляд розширював і поглиблював мої знання і моє розуміння людського життя в Центральній Азії.

Вранці я був присутнім на молитві в мечеті. І подумки попросив Всевишнього повернути мир в Україну і не допустити війни на цю землю, де я стою тепер. Побажав також здоров'я і добра цим добрим людям, які дали мені притулок на ніч, нагодували й провели молитвою в далеку дорогу...

УЧКУДУК – ЦЕ ТРИ КОЛОДЯЗІ. ПОШУКИ МОГИЛИ МОГО ДРУГА

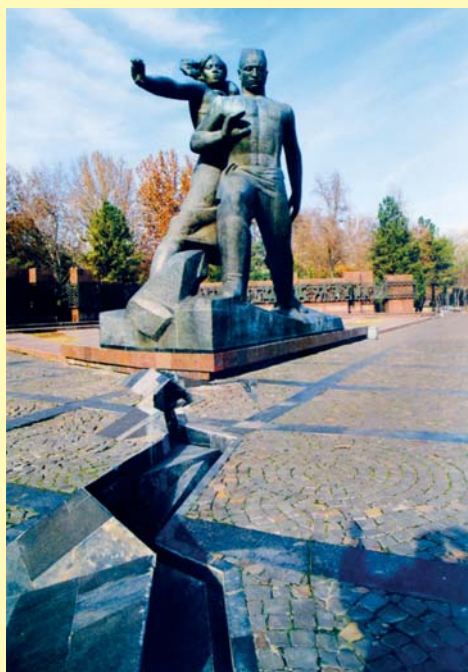
Якщо ви людина старшого покоління, то ви обов'язково пам'ятаєте пісню "Учкудук". Її в далекі 70-ті роки так прекрасно виконував узбецький вокально-інструментальний ансамбль "Ялла" під керівництвом Батира Закірова.

Місто Учкудук (у перекладі з узбецької мови "Три колодязі") знаходиться в центрі пустелі Кизилкум. Саме там після служби в армії працював на урановій шахті мій друг дитинства Іван Ковнір. Ми листувалися... А коли Іван приїжджав під час відпустки разом із своєю дружиною й дітками до своїх батьків у нашу Бабичівку, то я теж "підскакував" туди з Києва – і ми зустрічалися. Якими ж солодкими, смачними і пахучими були під час нашої останньої зустрічі останні осінні яблука, які ми струшували з гілок у колгоспному садку на горі біля старого вітряка...

Але 13 грудня 1980 року Іван Ковнір трагічно загинув – і наше листування обірвалося назавжди. І ось тільки тепер, через три десятиліття, взявши в Україні кілька жмень землі з могил батька і матері мого друга дитинства, я їду з Казахстану від залізничної станції Мангішлак в Узбекистан до міста Учкудук, щоб розсіпати її на могилі мого земляка й покласти квіти...

Але вийшло не так, як мені хотілося: на тому старому кладовищі, де був похований після загибелі Іван, на його могилі не збереглась дерев'яна пірамідка з прізвищем і датами народження й смерті. Мабуть, розсіпалась на порох...

Разом з мною могилу Івана Ковніра

розшукували ще троє місцевих чоловіків – один з них співробітник міліції. І ми її не знайшли...

Там багато могил без прізвищ...

Після розвалу Союзу всі українці виїхали з Учкудука, залишилися тільки ті, яких принесли на це кладовище. Ось лише деякі їхні прізвища – Харченко, Іщенко, Дригайло, Павлюченко, Буряк, Шевченко, Васильчук, Карпенко, Гужва, Приходченко...

Що робити?...

Сушу землю з України я розсіпав-розсівав жменями в різних місцях кладовища – і міради пилюнок вітер порозносив по всіх могилах. Якесь частинка українського чорнозему потрапила тоді й на той кам'янистий горбик, під яким лежить мій друг дитинства Іван Ковнір. Жаль, дуже жаль, що на тій могилі вже немає ні хреста, ні пам'ятника... А жовті й червоні хризантеми разом із пучечком сухих чорнобривців з нашої Бабичівки я поклав на чорний металевий столик в центрі кладовища. Як знак пам'яті й поваги до всіх українців...

Тричі перехрестившись, вклонився могилам наших земляків, які здалеку нагадують перевернуті човники з жовтим дном, що опинилися в центрі цієї великої пустелі під чужим небом...

Прощай, друже Іване!.. Прощай, Учкудук – чисте й красиве місто з трьома пам'ятниками тим трьом колодязям, які рятували колись від смертельної спраги в пустелі каравани мандрівників. Прощайте, піщані бархани, по яких колись ходив мій друг дитинства Іван...

Сюди я вже ніколи не приїду...

КРАЄВИДИ ЗА ВІКНОМ ВАГОНА

Наш поїзд їде прямо на південь...

І вчора, і сьогодні бачу тільки пустельні пейзажі. Одинокі вершники на конях. Ланцюжки довгошиїх верблюдів на підсвічених сонцем барханах.

Наметені потужними вітрами продовговасті дюни, схожі на величезних китів, які дрімують на поверхні піщаного океану Землі. Поодинокі могили з металевими півмісяцями на іржавих пірамідах і великі кладовища з мавзолеями, схожими на астрономічні обсерваторії. Приземкуваті глинобитні оселі бідняків й розкішні будинки-палади багатих вельмож. Вухаті віслюки, запряжені в дерев'яні возики, на яких сидять – крутяться веселі дітлахи. Кушки колючого саксаулу, схожі на великих висушених павуків. Широка й срібляста стрічка ріки Амудар'ї. Червоне вогнище в затишному ярку, біля якого гріються мисливці...

Помічаю ще одну особливість в південних пустелях: чим яскравіше сонце, тим чорніші тіні на білому піску. Вони ніби намальовані сажею...

Тут все інше...

Як тяжко було звикати до цієї пустелі тим українцям, які насильно були вивезені в різні часи з мальовничих Карпат, розкішного Полісся і з родючих степових просторів, над якими і небо рідне, і сонце ласкаве...

ЗНАЙОМСТВО З КАМІЛЬДЖОНОМ АБДУЛАЄВИМ

Збіг обставин – це випадкове поєднання чогось з чимось кращим, або навпаки...

Так склалося, що в поїзді Учкудук-Ташкент від залізничної станції Хозараспі (це територія Узбекистану) я їхав у купе разом з підприємцем Камільджоном Абдулаєвим. Дізнавшись що я з України, він сказав: "Восени 1986 року (тоді я навчався у 6 класі), в Житомирському військовому госпіталі професор полковник-хірург Волков зробив мені складну операцію – і відтоді я став здоровим, більше не хворію. Потрапити з Узбекистану в український госпіталь мені допомогла моя однокласниця Зульфія Курбанова – її старша сестра Шура працювала тоді в Житомирському госпіталі медсестрою. Відтоді Україну і всіх українців, які допомогли мені в житті, я згадую з великою любов'ю..."

На другий день, коли наш поїзд підходив до Ташкента, Камільджон Абдулаєв запропонував: "Моя сім'я живе в Хорезмі, але біля Ташкента, в селищі Базгор, я маю хороший дачний будиночок. Оскільки в суботу й неділю в Посольстві України вихідні, то я запрошую вас до себе на дачу в гості. Гарно посидимо за столом. Покажу вам свій сад, зробимо екскурсію по нашому селищу. Не відмовляйтеся..."

Два дні на дачі пролетіли дуже швидко, бо мій недавній супутник по купе в поїзді був чоловіком ширим і доброзичливим. Та ще й з гумором. А коли Камільджон Тахірович Абдулаєв привіз мене зі своєї дачі на вулицю Гулямова до Посольства України в Республіці Узбекистан, то про-

щаючись попросив: "Спробуйте розшукаати мою однокласницю Зульфію Курбанову, яка допомогла мені тоді з операцією. Я знаю, що Зульфія після закінчення школи поїхала в Київ, там вийшла заміж за хлопця-українця і, мабуть, живе й тепер у вашій столиці. Через Зульфію я розшукаю і її сестру Шуру, яка працювала тоді в Житомирському військовому госпіталі. Я хочу їй віддячити за добро..."

Я постарався обов'язково виконати прохання Камільджона Абдулаєва, бо мені хочеться, щоб ця історія мала своє продовження...

"ТАМ НАРОДИВСЯ, А ТУТ – ПРИГОДИВСЯ..."

Ташкент – це місто, де живе багато українців...

"Ташкент – місто хлібне!" Цей афористичний вислів став рятівним маяком для

погостювати до свого дядька в Узбекистан, який проживав тоді у місті Фергані. Оскільки вже тоді хлопець грав за юнацьку збірну України з футболу, то викладачі Ферганського педінституту, побачивши випадково висококласну гру випускника, запропонували йому вступити на факультет фізичної культури. Але Володимир обрав філологічний...

Після закінчення педінституту працював учителем в сільських школах, пізніше – на керівних посадах у Ферганському обласному та в Республіканському комітетах комсомолу. Коли розвалився Радянський Союз, то Володимир Федорович намагався виїхати в Україну, але не склалося, бо дружина і два сини – Андрій та Федір – "міцно закоренилися в Ташкенті".

– І я дуже вдячний долі, – сказав під час нашої зустрічі В.Ф. Бойко, – що ще в 2001 році наші земляки в Ташкенті обрали мене

головою республіканського Українського культурного центру "Славутич". До правління цієї потужної громадської організації входять авторитетні українці. Серед них, зокрема, народна артистка Узбекистану і заслужена артистка України Зінаїда Соловей, доктор сільськогосподарських наук Зіновій Новицький, керівники великих підприємств Ташкента Юрій Кривенко, Дмитро Тимошук та інші відомі особистості...

– Цікаво, а коли тут з'явилися перші українці?

– Масове переселення українців до Узбекистану

почалося з 1885 року. Головна причина – освоєння нових земель для землеробства. Скажу й про те, що в роки сталінського голодомору в 1932–1933 роках саме в Узбекистані врятувалося від смерті багато українських втікачів, яких підтримало в дуже тяжкі часи місцеве населення...

– Скільки тепер проживає українців на території Узбекистану?

– Приблизно 90 тисяч. Серед них дуже багато активістів нашої діаспори, об'єднаних українськими культурними центрами в багатьох містах Узбекистану: Ташкенті, Алмалику, Ангрені, Зарафшані, Нукусі, Янгйюлі...

– Володимире Федоровичу, що вам хочеться побажати нинішнім українцям в Україні?

– Щоб якомога швидше закінчилася війна і настав мир. У Хмельнику на Вінниччині живе мій рідний брат Микола. Там поховані мої батько й мати. У моєму житті вийшло так: в Україні народився, а в Узбекистані – приготився. Проте Україна була для мене і залишається бути найдорожчим місцем на Землі. Будь щасливою завжди, рідна Україно!..

(Далі буде)

Микола ХРІЄНКО,
заслужений журналіст України
Фото автора

багатьох українців, які втікали зі своєї землі в 30-ті роки від страшного сталінського голодомору.

Ташкент – місто сучасне, красиве і дуже чисте. Там немає заклопотаних і пригнічених злиднями людей, які поспішають невідомо куди... Там водії автомашин дуже чемні до пішоходів.

У Ташкенті на вулиці Шевченка стоїть величний пам'ятник Тарасу Григоровичу Шевченку. Його ім'я носить і школа-ліцей №110. А вся територія Узбекистану – це серце Центральної Азії, історичне перехрестя різних цивілізацій Сходу і Заходу, через яку в давні часи проходила центральна частина Великого Шовкового Шляху...

Після розмови з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Республіці Узбекистан Ю.В. Савченком, я зустрівся також і з головою республіканського Українського культурного центру "Славутич" В.Ф.Бойком. Принагідно зазначу, що Володимир Федорович має високе звання "Заслужений працівник культури Республіки Узбекистан" і нагороджений орденом України "За заслуги" III ступеня.

На життєву дорогу В.Ф. Бойка вплинув один випадок. Після закінчення 10-го класу в місті Хмельник на Вінниччині ще в далекому 1956 році, Володимир поїхав

Коли було збудовано першу церкву в селі Атюша – невідомо. Відомості про атюшівські храми зустрічаються у Румянцевському описі Малоросії 1765–69 рр., який проводився за указом Катерини II. В цьому історичному джерелі згадується храм Святого Миколая та Архистратига Михаїла зі священиком Іваном Вербицьким. З тих часів і до 20-х рр. XX ст. село було розділене на дві парафії. А з приходом радянської влади обидві церкви були закриті.

До нашого часу збереглася церква Святого Миколая, яка була збудована 1913 р. на пожертви прихожан і церковні кошти. Згідно опису архітектора Віктора Вечерського – це дерев'яний п'ятибаний храм з дзвіницею над заднім притвором. Розміри споруди 40х27 м. Дзвіниця чотириярусна, висотою 37 м. Храм складений з брусів на високому кам'яному цоколі. Знаходиться він на центральній вулиці села. Місце для будівництва церкви було вибрано не випадково, оскільки неподалік розташовувався храм 1856 р., також збудований на місці попередньої церкви.

Село Атюша на той час входило до Кролевецького повіту Чернігівської єпархії 2-го благочинного округу з центром в заштатному місті Коропі на чолі з благочинним священиком Преображенської церкви Іваном Рахінським. Загалом у даному окрузі на 1911 р. нараховувалося 19 церков.

За матеріалами Клірової відомості до штату входили священик і псаломщик. Настоятелем церкви був Лев Павлович Юницький. Походив він із родини священика, закінчив Чернігівську духовну семінарію у 1873 р. по другому розряду. Свою діяльність в Атюші розпочав з 1882 р. Отець Лев також був законовчителем в Атюшівському та Ксьонзівському земському училищі (зараз село Поліське). Отримував жалування 156 руб., від земства 60 руб. та кошти від ружної землі в розмірі 60 руб. на рік. Проживав він у старому будинку, збудованому на пожертви прихожан у 1880 р., що перебував у власності причту. Також на території церковного цвинтаря знаходилася кам'яна сторожка, яка збереглася до нашого часу.

Псаломщиком при церкві був Юхим Андрійович Дяченко, який отримував загальних коштів 188 руб. на рік. Освіту

Український народ завжди відзначався побожністю, а відвідування церковних богослужінь було важливим аспектом життя, тому будівництво церкви для громади вважалося пріоритетною справою. Церква у XVIII – на поч. XX ст. виконувала як релігійну, так і освітню функцію.

З історії Миколаївської церкви в с. Атюша

здобув у земському училищі, потім пройшов курси псаломщиків 1898 р. На 1912 р. працював учителем у школі грамоти.

Церковним старостою з 21 листопада 1913 р. був Аонісій Аонісієвич Савич. Цей чоловік, як і більшість односельців, закінчив Атюшівське земське училище. Посада, яку він обіймав, була виборною і пов'язувалася з веденням господарства і збором пожертв. Стежив він і за порядком та благоустроєм території.

Також при церкві перебував заштатний священик Олександр Антонович Петровський, котрий отримував пенсію 300 руб. з банківських коштів. Він міг із дозволу архієрея допомагати приходському священику проводити треби та літургії. Мав причт і свою землю загальною площею близько 67 гектарів, яка була на великій відстані від церкви. За даними цього документу ми дізнаємося про бібліотеку, яка налічувала 114 томів книг, та чисельність прихожан. До

церкви на 1913 р. відносилося 1140 домів, загальною чисельністю 2343 чоловіки. Серед них виділялися три дворянських родини, чотири міщанські та одна єврейська. Згадуються також п'ять сімей з хутора Лубенець та дві – з Пустої Греблі.

Із остаточним встановленням радянської влади в 1920 р. ситуація в релігійному житті села кардинально змінилася. Церква закривається, і в ній влаштовують зерносховище. Зі слів місцевої 90-річної жительки Євдокії, батько якої був паламарем, стало відомо, що займався в цей час духовними справами ієромонах Мардарій, який в кін. 30-х – на поч. 40-х років проводив сповіді біля церкви та освячував паски. Три надгробні плити з поховань, зі слів бабусі, радянська влада забрала, а хто там був захований, вона вже не пам'ятає. З приходом у село німців церкву відкривають, але вона була в надто занедбаному стані. Іконостас був розібраний і потребував ремонту, на який не було ні коштів, ні матеріалу, тому місцеві жителі завішували дірки різною тканиною. Ікони, які зберегли прихожани від наруги, починають зносити до храму. Загалом, така релігійна політика нацистської Німеччини пов'язана із заграванням до місцевого населення. Люди, стомившись від богогоніння, мали б лояльніше ставитися до нового порядку.

З приходом Радянської армії до села храм більше не закривався, але відомостей про церковний причт цього періоду та долю о. Лева Юницького дотепер немає.

Вже у другій половині 50-х років XX ст. і до 1966 р. в селі служив священик Лука Чортюк, а після нього певний час – Терницький та отець Борис. Вже в 70-х роках священиком на два приходи був о. Василій, який спочатку жив у нашому селі, а потім переїхав до Риботина. Після нього – о. Сергій. На початку 80-х років священики в селі часто змінювалися. І згодом до села у 1983 році прийшов о. Іван Цокало, який і досі очолює приход.

На сьогодні Миколаївський храм в Атюші – діючий, є справжньою гордістю й окрасою села. Нині важко навіть уявити, яким воно було без Миколаївської церкви.

Федір ЮХНО,
випускник Інституту історії,
етнології та правознавства
ім. О. М. Лазаревського

Десяте побачення

Уродженець Щаснівки Бобровицького району, колишній керівник у галузі сільського господарства Іван Марченко і цього разу, видаючи десятку книгу віршів, підтвердив, що в літературу прийшов всерйоз і назавжди. Як і в попередніх книгах, він залишається вірним рідній землі, чутливо відгукується на кардинальні події в житті України. Пропонуємо кілька поезій із нової книги земляка "Сиві завії буття".

ПРОСТИ МЕНЕ, МАМО

До сторіччя з дня народження
батька Василя Терентійовича
Наче батька свого я зустрів на дорозі –
Повертався з війни в рідний дім фронтовик.
Я тоді саме дрова віз із лісу на возі.
– Підвези, – попрохав мене цей чоловік.

Примостивсь біля мене, стомився до краю,
Заморила усіх ця жорстока війна.
Ну, а сонечко гріє, промінням знов грає,
Щебетанням гаїв нас зустріла весна.

– Як живеш? – запитав. – Скільки років, юначе?
Відповів, що вже маю п'ятнадцять я літ.
Пожалівся, що мати ночами ще плаче,
Бо забрала війна мого батька в засвіт.

– Рідний сину! – він скрикнув. – Невже не пізнаєш?
Хоч як важко було, повернувся я додому,
А відлуння війни ще й донині лунає. –
Я до батька в обійми, наче впавши від грому.

Уявіть, як нас мати на ґанку зустріла!
Застогнала й від радості стала ридати,
Її серце в чеканні іще не згоріло.
Ну, а тато сказали:
– Прости мене, мати.

Серед пристрасних гримас
Ти сама не зрозуміла –
Всяке бидло ранить нас,
Бо назвали чорним біле.

Ти не знаєш, що говорять
І куди путі ведуть...
Я упав уже від горя,
Може, місяцем зійду.

Це сум сплюндрований сичить,
Система спить, скрутивши сонце.
Собака скиглить, скавучить.
Стікає сизокрилий стронцій.
А українське серце – спить?
Ой, час ...

СУДАКСЬКА ФОРТЕЦЯ

Над фортецею
чайки кизикають
в небі,
Нас зустрічає
висока стіна.
Ідем, наче пута
скидаєм із себе,
Бо тут за свободу
гриміла війна.

З минулого музику праведну чуєм,
У царство небесне веде нас тропа.
На вежах щоночі тут чайки ночують,
Між ними тут доля ночує сліпа.
...глузливо танцює час гопака.

НОВИЙ СВІТ (Поряд з містом Судак)

Така краса, що слів не треба, –
Хто тут побув, то – назавжди...
А скільки моря тут і неба,
І гір незвідані ряди?

Не знав я, що таке побачу,
Не знав я, що таке ще є.
Душа за дивним раєм плаче,
Але нектар цих гір ще п'є.

Літа мої, літа мої –
Конем не догнати...
Світ здивований стоїть,
Виглядає мати...
Чи приїду я додому,
А чи не приїду.
А я, зляканий від грому,
Читав "Енеїду".
Загриміло, загриміло,
Небо відніміло
І пилюку із асфальту
До урвища змило,
Бо не дощ, а море-злива
З неба покотила...
Із городу подрипала
Жіночка криклива.

Мстислав і Редедя

(Оповідь в малюнках)

Коли 1015 року помер Великий Київський князь Володимир (Хреститель України-Руси), почалась боротьба за владу. У запеклій боротьбі лишилось двоє переможців – брати Ярослав та Мстислав. Вони уклали угоду про мир. І влада над Києвом дісталась Ярославу, прозваному Мудрим. Славетний воїн Мстислав, прозваний Удатним, одержав Чернігів і всі чернігівські землі, великі і дуже багаті. А на той час Тмуторокань (сучасна Тамань в Росії) належала Мстиславу Удатному. У 1022 році сталася війна між Мстиславом Удатним й козацьким (черкеським) князем Редедю.

Коли війська зішлись до битви, сказав Редедя князю нашому Мстиславу Удатному: "Для чого ми будемо бити дружину один одному? Зійдемось-но оба самі боротися. Якщо

одолієш ти, то візьмеш майно моє, і жону мою, і землю мою. Якщо ж я одолію, то візьму твоє все...". І почали вони боротись уперто і довго.

Що Редедя був великий і дуже сильний, то почав знемагати Мстислав. І сказав Мстислав: "О, пресвята Богородице, поможи мені! Якщо бо одолію я його, споруджу церкву на честь твою". І це сказавши, ударив він о землю й, вийнявши ножа, ударив його в гортань ножем. І був тут зарізаний Редедя. І ввійшов в землю його, він (Мстислав) узяв усе майно його, і жону його, і дітей його. І данину наклав на косогів. А коли вернувся він до Тмутороканя, то заложив церкву Святої Богородиці і спорудив її (ту), що стоїть і до сьогодні в Тмуторокані.

Писав і малював **Юрій ЛОГВИН**

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО
Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ
Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 06.XI.2001 р.
Реєстраційне свідоцтво: серія КВ №5594
Передплатний індекс 37630

Адреса редакції:
02660, Київ, Броварський проспект, 15,
тел. 206-87-12
Контакти: www.chz.org.ua,
e-mail: otporig@ukr.net

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдеєнко, Л.Н. Горлач (Коваленко), А.Л. Курданов, Т.А. Літошко, П.І. Медвідь, О.Ф. Орехович, Ю.А. Русанов, М.М. Ткач, В.В. Пушкарєв, В.Є. Устименко, М.І. Халимоненко.

За достовірність фактів, точність імен і прізвищ, географічних та історичних реалій відповідають автори публікацій.

Передрук тільки з відомого видання. Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Літературний редактор **Ганна Скрипка**.
Комп'ютерний набір **Ганна Скрипка**.

Верстка, дизайн **Оксана Кисленко**.

Надруковано та зверстано на замовлення товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві у КП "Редакція журналу "Дім, сад, город".
Тираж 1000.